

Výroční zpráva Archivu Židovského muzea v Praze za rok 2021

Sídlo archivu a kontakty: Stroupežnického 290/32, 150 00 Praha 5

Tel.: +420 222 749 211, + 420 257 311 492

E-mail: archive@jewishmuseum.cz

ID datové schránky: 7h99ze2

Zřizovatel: Židovské muzeum v Praze, U staré školy 141/1, 110 00 Praha 1

Zařazení v organizační struktuře instituce: Židovské muzeum v Praze – Odbor archivů

Akreditovaný soukromý archiv podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Akreditaci vydalo Ministerstvo vnitra dne 1. 2. 2008 (č.j. MV-11810-2/AS-2008) na základě ustanovení § 44 písm. f) a v souladu s ustanovením § 58 a § 80 odst. 5 citovaného zákona.

I. Personální podmínky archivu

vedoucí odboru:

Mgr. Tomáš Bělohlávek

pracovníci:

PhDr. Tomáš Krákora

PhDr. Markéta Novotná, Ph.D.

II. Celkové množství uložených archiválií

V Archivu ŽMP je k 31. 12. 2021 evidováno celkem 350 archivních souborů o celkové metráži 660,90 bm; nezpracovaná část (přibližně 20 archivních souborů) tvoří 95,19 bm (14,40 %), zpracovaná (přibližně 330 archivních souborů) 565,71 bm (85,60 %), z toho inventarizovaná (36 archivních souborů a dílčí části dvou souborů) 69,16 bm (10,46 %, resp. 12,23 % ze zpracované části). Všechny archivní soubory jsou evidovány v evidenčním statusu 1 jako „archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci“. Základní evidence archivních pomůcek obsahuje 336 archivních pomůcek.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Výběr archiválií ve skartačním řízení:

V průběhu roku 2021 převzal Archiv ŽMP písemnosti z Odboru kanceláře ředitele (2 šanony), Odboru sbírek (41 šanonů a 7 složek), Odboru provozního (1 šanon), Odboru rozvoje a vztahů s veřejností (12 návštěvních knih výstav), Odboru knihovny (1 šanon), Odboru financí a ekonomických činností (86 šanonů a 12 krabic), Oddělení asistentů (25 šanonů, vyřazená razítka a jejich otisky) a Archivu (9 šanonů).

Dne 4. 10. 2021 proběhlo ve spolupráci s Národním archivem skartační řízení za období let 2020–2021, do něhož byly navrženy písemnosti Židovského muzea a jeho předchůdce, tj. Státního židovského muzea z let 1945–2016 v celkovém rozsahu 31,31 bm. Jako archiválie byly k trvalému uložení vybrány dokumenty v rozsahu 9,82 bm (vnější změna 3/2021). Skartovány byly dokumenty s uplynulými skartačními lhůtami, jež Židovské muzeum v Praze nepotřebuje pro svou další činnost, v rozsahu 21,49 bm.

Výběr archiválií mimo skartační řízení:

Dary:

vnější změna 1/2021: 310 Sběrka pečetidel a razítek (1 pečetidlo z 18. století, 0,01 bm)
vnější změna 2/2021: 308 Varia (1 karton, 0,01 bm)

Nákupy:

vnější změna 4/2021: 255 Guttman Robert (3 portrétní fotografie, 0,01 bm)

Depozitum:

Archiv převzal jako depozitum dokumenty Nadačního fondu obětem holocaustu (NFOH) z let 2014–2016 v celkovém počtu 92 šanonů na základě smlouvy o úschově.

Zpracování archiválií

Zpracovány/inventarizovány byly tyto fondy a sbírky:

338 Jiří Fiedler (1935–2014) – pokračovalo pořádání pozůstalosti, byly tříděny fotografie a pohlednice, osobní doklady a publikační činnost. Materiály jsou sepisovány a postupně ukládány do kartonů. V roce 2021 byly zpracovány 2 kartony 0,22 bm (T. Krákora).

308 Varia – pokračování revize sbírky se zaměřením na kontrolu fyzického stavu a popis archiválií venkovských židovských obcí, svazů židovských obcí a patentů a vyhlášek. Materiál

je postupně přemanipulován a nově ukládán. Současně se doplňuje prozatímní inventární seznam. V roce 2021 proběhla revize 22 kartonů 2,42 bm spisového materiálu (T. Krákora).

314 Židovské muzeum v Praze – pokračování pořádání písemností z let 1994-2005 v celkovém rozsahu 160 kartonů (17,6 bm). Konkrétně uspořádány dokumenty vedení muzea (korespondence ředitele, agenda Správní a Dozorčí rady ŽMP), Odboru sbírek, Odboru knihovny, Odboru rozvoje a vztahů s veřejností, Odboru pro vzdělávání a kulturu, Odboru ekonomického a provozního a též Archivu. Fond obsahuje k 31. 12. 2021 celkem 282 kartonů. Současně s pořádacími pracemi podnikového fondu je vytvářena příslušná archivní pomůcka (M. Novotná).

Na základě pokynů Odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR byla exportována data z evidence NAD v programu PEvA I za rok 2020 a odeslána do Národního archivu. Zároveň proběhla příprava databáze na přechod na nový informační systém PEvA II, což zahrnovalo jednak testování nového produkčního prostředí, jednak dvoufázovou kontrolu všech migrovaných dat evidence NAD do nového programu PEvA II. V průběhu roku 2021 probíhala implementace software ProArchiv17, který bude Archiv ŽMP používat pro pořádání svých archivních fondů a sbírek.

Využívání archiválií, badatelské služby

Archiv navštívilo 59 badatelů (z toho 50 tuzemských a 9 zahraničních), kteří uskutečnili celkem 145 badatelských návštěv. Ke studiu bylo předloženo 2087 evidenčních jednotek ze 113 fondů a sbírek. Bylo zpracováno 7 rešerší a poskytnuto na 105 konzultací a odpovědí na písemné dotazy. Pro badatele bylo vyhotoveno 308 skenů. Zájem badatelů se soustřeďuje především na rodopis, dějiny jednotlivých židovských obcí a dokumentaci židovských nemovitých památek.

IV. Stav archiválií

Z celkového počtu 350 archivních souborů, které archiv ŽMP vede v evidenci NAD, je 255 archivních souborů nepoškozeno a 95 archivních souborů poškozeno. Především se jedná o mechanické poškození (trhliny, přelomení), poškození prachem, také křehkost, lámavost. Je evidováno i poškození plísněmi a hmyzem.

Digitalizace

Systematická digitalizace archivního materiálu je prováděna ve Fotooddělení muzea. Při výběru archiválií pro digitalizaci se uplatňuje kritérium stáří a badatelské frekvence (postupně jsou digitalizovány nejstarší dochované písemnosti, vybrané pinkasy, knihy obřizek a další archiválie sloužící především pro genealogické bádání). V roce 2021 bylo digitalizováno 44 knih (celkem 6976 snímků).

Archiv ŽMP ukončil v prosinci roku 2021 dvouletý digitalizační a restaurátorský projekt s grantovou podporou významného zahraničního partnera. V jeho rámci bylo v letech 2020–2021 zdigitalizováno externím dodavatelem celkem 23 svazků z fondu *Židovské náboženské obce Praha* z let 1724–1899, což představovalo úhrnem 11 881 digitálních snímků. Projekt také zahrnoval odborné restaurátorské zásahy, které byly provedeny u 14 knih. V průběhu roku 2021 bylo v rámci tohoto projektu zdigitalizováno 10 zbývajících knih (3564 digitalizátů) a u 5 svazků byly provedeny restaurátorské a konzervační práce. Veškeré zdigitalizované rukopisy jsou zpřístupněny badatelské veřejnosti na webových stránkách:

<https://collections.jewishmuseum.cz/index.php/Search/Index?search=berichtenbuch>
<https://collections.jewishmuseum.cz/index.php/Search/Index?search=Kniha+osv%C4%9Bd%C4%8Den%C3%AD>

V. Konzervace a restaurování archiválií

Nadále probíhala pravidelná kontrola fyzického stavu spravovaného archivního materiálu, čištění, drobné opravy a výběr k restaurování. V průběhu roku proběhla výměna obalového materiálu u 83 kartonů s úředními knihami z fondů ŽNO Kyjov, Libochovice, Lipník nad Bečvou, Litoměřice, Litomyšl, Lomnice, Loštice, Louny, Luže, Mělník, Mikulov, Milevsko a Miroslav. V roce 2021 bylo vyčištěno úhrnem 29 archivních knih z fondů ŽNO Telč, Teplice, Toužim, Třebíč a restaurováno celkem 8 knih.

VI. Odborné aktivity

Spolupráce s vědeckými a kulturními institucemi

Spolupráce s kulturními, paměťovými a vědeckými institucemi probíhala opět, jako každý rok, formou poskytování digitálních reprodukcí archiválií zejm. pro účely výstavní a publikační.

Ve spolupráci s Katedrou pomocných věd historických a archivního studia Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze zajistil Archiv Židovského muzea vykonání odborné praxe studentky archivnictví a pomocných věd historických ve dnech 29. 11. – 9. 12. 2021.

Výzkum, popularizace, publikační činnost

Archiv ŽMP uspořádal v Jindřichově Hradci ve spolupráci s Muzeem Jindřichohradecka 8. ročník semináře *Židé v Čechách*, který proběhl ve dnech 12. – 13. 10. 2021. Zúčastnilo se ho 30 hostů, kteří si vyslechli 19 referátů k novodobým dějinám Židů.

Účast na konferencích a školeních

Kurz pro operátory programu PEvA II (Benešov 22. – 23. 9. 2021, T. Krákora)

Kurz pro lokální správce programu PEvA II (Benešov 2. 11. 2021, T. Krákora)